

Έκθεση Συνεδρίου “Σωματεμπορία Γυναικών με Σκοπό την Σεξουαλική τους Εκμετάλλευση”

Ξενοδοχείο Hilton, Λευκωσία, 13 Οκτωβρίου 2008

Στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ημέρας κατά της σωματεμπορίας, στις 13 Οκτωβρίου 2008, το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου (MIGS) σε συνεργασία με το Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο, διοργάνωσαν το συνέδριο με θέμα “Σωματεμπορία Γυναικών με σκοπό την Σεξουαλική τους Εκμετάλλευση”. Το συνέδριο χρηματοδοτήθηκε από τον Εθνικό Μηχανισμό για τα δικαιώματα της Γυναίκας, το Υπουργείο Εσωτερικών και το πρόγραμμα «Ευρώπη για τους πολίτες» της Γενικής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το συνέδριο άνοιξε με χαιρετισμό η Διευθύντρια του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου (MIGS), Σουσάνα Παύλου, και η Αλεξάνδρα Ατταλίδου, υπεύθυνη τύπου του Γραφείου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο.

Στην ομιλία της η κ. Παύλου δήλωσε ότι η ζήτηση για σεξουαλικές υπηρεσίες έχει αναγνωριστεί σε Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο επίπεδο ως μια από τις κυριότερες αιτίες ύπαρξης της σωματεμπορίας γυναικών. Τόνισε πως η σωματεμπορία γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την ανισότητα που χαρακτηρίζει τα επικρατούσα πρότυπα για τα κοινωνικά φύλα, πράγμα το οποίο πρέπει να κατανοηθεί μέσα στο πλαίσιο της ανισότητας των δύο φύλων και των παραδοσιακών σχέσεων ισχύος μεταξύ ανδρών και γυναικών εντός της δημόσιας και ιδιωτικής σφαίρας.

Η κ. Ατταλίδου δήλωσε ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναγνωρίζει την σωματεμπορία γυναικών ως μορφή βίας κατά των γυναικών, κατατάσσοντας την ως την γρηγορότερα αναπτυσσόμενη εγκληματική δραστηριότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τόνισε ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναγνωρίζει την έλλειψη πολιτικής αφοσίωσης στον χειρισμό και καταπολέμηση της σωματεμπορίας γυναικών, συμπεριλαμβανομένης και της έλλειψης συγκεκριμένων νομοθετικών μέτρων. Επίσης πρόσθεσε ότι όλα τα κράτη μέλη θα έπρεπε να επιδεικνύουν μηδέν ανεκτικότητα σε όλα τα είδη βίας κατά των γυναικών, και πρότεινε ενσωμάτωση της

διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές της Κύπρου. Η κ. Ατταλίδου δήλωσε ότι η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε πολιτικές κατά της σωματεμπορίας είναι απαραίτητο βήμα για την εναρμόνιση εθνικών πολιτικών με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία.

ΜΕΡΟΣ Ι: "Σωματεμπορία Γυναικών με Σκοπό τη Σεξουαλική Εκμετάλλευση: Κύπρος και Πολιτικές της Ε.Ε."

Το πρώτο μέρος του Συνεδρίου άνοιξε ο κ. Νεοκλής Συλικιώτης, Υπουργός Εσωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο κ. Συλικιώτης άρχισε την παρουσίαση του με αναφορά στις παγκόσμιες διαστάσεις του φαινομένου της σωματεμπορίας δηλώνοντας ότι, σύμφωνα με την UNICEF περίπου ένα εκατομμύριο παιδιά πέφτουν θύματα σωματεμπορίας παγκοσμίως κάθε χρόνο, ενώ παράλληλα σύμφωνα με την Αμερικανική Κυβέρνηση 800.000 άνθρωποι πέφτουν θύματα σωματεμπορίας κάθε χρόνο εκ των οποίων 80% είναι γυναίκες και κορίτσια. Ο κ. Συλικιώτης επίσης εστιάστηκε στα πρόσφατα μέτρα αντιμετώπισης της σωματεμπορίας προσώπων που εφαρμόστηκαν στην Κύπρο. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- Την ετοιμασία ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Σωματεμπορία Προσώπων και την σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών.
- Την πρόσφατα υιοθετημένη νομοθεσία (από 13 Ιουλίου 2007) η οποία εναρμονίστηκε με το Ευρωπαϊκό κεκτημένο και σύμφωνα με Διεθνείς Συμβάσεις.
- Η επικύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις Δράσεις κατά της Σωματεμπορίας Προσώπων.

Στην παρουσίαση του ο κ. Συλικιώτης έδωσε έμφαση σε δύο νέες πολιτικές εξελίξεις που έχουν γίνει στην Κύπρο στο πλαίσιο της σωματεμπορίας γυναικών. Πρώτον, έχει συσταθεί μια πολυθεματική ομάδα για την σωματεμπορία προσώπων όπως προβλέπει η Κυπριακή Νομοθεσία για την σωματεμπορία προσώπων και, δεύτερον, οι ειδικές «καλλιτεχνικές άδειες» για γυναίκες από τρίτες χώρες που επιτρέπουν την εργασία τους σε νυκτερινά κέντρα και καμπαρέ έχουν καταργηθεί.

Οι στόχοι της νεοσύστατης πολυθεματικής ομάδας για την σωματεμπορία προσώπων περιλαμβάνουν την παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του εθνικού μηχανισμού αναφοράς, την σύνταξη εγχειριδίων και εκπαιδευτικού υλικού για καλές

πρακτικές, και επίσης, την οργάνωση σεμιναρίων και εκστρατειών ευαισθητοποίησης. Η ομάδα αποτελείται από όλα τα αρμόδια υπουργία και τμήματα, καθώς επίσης και δύο μη-κυβερνητικές οργανώσεις, μια εκ των οποίων το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου. Σχετικά με τις «καλλιτεχνικές άδειες» για τις οποίες έχει ασκηθεί κριτική στην Κυπριακή Κυβέρνηση, ο Υπουργός δήλωσε ότι οι γυναίκες υπό αυτό το καθεστώς έχουν μεγαλύτερο ρίσκο να πέσουν θύματα σωματεμπορίας με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση. Γι'αυτό τον λόγο, το Υπουργείο Εσωτερικών πρότεινε την κατάργηση των «καλλιτεχνικών αδειών» καθώς και την υιοθέτηση νέων διαδικασιών σχετικά με την έκδοση των αδειών εργασίας σε πρόσωπα τρίτων χωρών για να εργαστούν σε συγκεκριμένα νυκτερινά κέντρα και καμπαρέ. Η πρόταση του Υπουργείου Εσωτερικών έχει εγκριθεί από την τριμελή Υπουργική Επιτροπή [Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης] και τέθηκε σε εφαρμογή από την 1^η Νοεμβρίου 2008.

Την ομιλία του κ. Συλικιώτη ακολούθησε η παρουσίαση της κ. Therese Murphy, μέλους της ειδικής επιτροπής του Ευρωπαϊκού Λόμπι Γυναικών (ΕΛΓ) – ο μεγαλύτερος οργανισμός ομπρέλα στην Ευρωπαϊκή Ένωση που ασχολείται με ευρύ φάσμα θεμάτων κοινωνικού φύλου, συμπεριλαμβανομένου της σωματεμπορίας γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση και την πορνεία.

Η κ. Murphy περιέγραψε περιληπτικά τις δραστηριότητες και τα προγράμματα του ΕΛΓ, συμπεριλαμβανομένης και της δημιουργίας του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για την Βία κατά των Γυναικών. Η κ. Murphy έδωσε έμφαση στην θέση του ΕΛΓ σχετικά με την σωματεμπορία γυναικών ορίζοντας την ως μία μορφή βίας κατά των γυναικών και αναγνωρίζοντας την αλληλοσύνδεση της με την «παγκόσμια βιομηχανία» του σεξ. Επίσης τόνισε την σημασία στην αντιμετώπιση του ζητήματος της σωματεμπορίας γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση μέσα από διαφορετικές οπτικές. Αυτές περιλαμβάνουν την αναθεώρηση και την αποτίμηση των πολιτικών και διαδικασιών που αφορούν την μετανάστευση, την συμπερίληψη της διάστασης του φύλου σε όλες τις κυβερνητικές πολιτικές, την αντιμετώπιση του θέματος της ανισότητας των φύλων ως την κύρια αιτία της σωματεμπορίας γυναικών, καθώς επίσης και την αντιμετώπιση της ζήτησης σεξουαλικών υπηρεσιών ως παράγοντας που οδηγεί στην αύξηση της σωματεμπορίας γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση. Επιπλέον, εξήγησε ότι η ποινικοποίηση των αγοραστών σεξουαλικών υπηρεσιών, αποτελεί αποτελεσματικό τρόπο καταπολέμησης της σωματεμπορίας γυναικών και της πορνείας.

Αντικατοπτρίζοντας τις Ευρωπαϊκές πολιτικές για την σωματεμπορία προσώπων και την πορνεία, η κ. Murphy σημείωσε κάποιους σημαντικούς παράγοντες που συμβάλλουν στην μη-αποτελεσματική καταπολέμηση της σωματεμπορίας γυναικών. Αυτοί οι παράγοντες περιλαμβάνουν την έλλειψη της οπτικής του φύλου σε πολιτικές και μέτρα, την διαφωνία στον ορισμό της σωματεμπορίας, την έλλειψη πολιτικής βούλησης στον χειρισμό της σωματεμπορίας γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση και συγκεκριμένα στην επιλογή μιας πιο γενικής προσέγγισης, και η απροθυμία ενασχόλησης με το θέμα της ζήτησης για σεξουαλικές υπηρεσίες ως παράγοντα που συμβάλλει. Η κ. Murphy, έδωσε παραδείγματα αποτελεσματικών πολιτικών που έχουν ακολουθηθεί σε Βόρειο-Σκανδιναβικές χώρες της Βαλτικής περιοχής, σε σχέση με την εναρμόνιση της νομοθεσίας για την αγορά σεξουαλικών υπηρεσιών.¹

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: “Φύλο (Αν)Ισότητα Και Ζήτηση Για Σεξουαλικές Υπηρεσίες”

Το δεύτερο μέρος του Συνεδρίου άνοιξε η Δρ. Maddy Coy, εκπρόσωπος του Τμήματος Μελετών Βίας κατά των Παιδιών και Γυναικών, London Metropolitan University. Στην παρουσίαση της με θέμα “Ανδρικές μαρτυρίες σχετικά με την αγορά σεξουαλικών υπηρεσιών: Μελέτη για την Αγγλία”², η Δρ. Coy εξήγησε ότι, σύμφωνα με την έρευνα της, υπάρχουν τέσσερα στοιχεία που αφορούν την ζήτηση στην σωματεμπορία α) οι άνδρες που αγοράζουν σεξουαλικές υπηρεσίες β) οι μαστροποί και οι διακινητές γ) οι χώρες προορισμού δ) κοινωνικό- πολιτισμική κανονικοποίηση. Επίσης τόνισε ότι μέτρα ευαισθητοποίησης πρέπει να εστιάζονται πάνω στην ευθύνη των ατόμων που αγοράζουν υπηρεσίες από γυναίκες που προωθούνται στην πορνεία, και στον στρατηγικό ρόλο που κατέχουν μέσα στην αλυσίδα της σωματεμπορίας. Η Δρ Coy παρουσίασε τα κύρια σημεία της ακαδημαϊκής της έρευνας σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τα κίνητρα των ανδρών που αγοράζουν σεξουαλικές υπηρεσίες από γυναίκες που προωθούνται στην πορνεία, δίνοντας έμφαση στον στρατηγικό ρόλο τους μέσα στην αλυσίδα της σωματεμπορίας και πώς λειτουργούν ως κατευθυντήρια δύναμη δημιουργώντας ζήτηση για γυναίκες θύματα σωματεμπορίας. Επίσης, περιέγραψε τα επώδυνα

¹ Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλώ δείτε <http://www.nordicbaltic-assistwomen.net/> και <http://www.womenlobby.org>

² Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλώ δείτε: www.cwasu.org

αποτελέσματα των κοινωνικό-πολιτισμικών αντιλήψεων και στερεότυπων σχετικά με τον ρόλο των γυναικών και των αντρών στην κοινωνία, συμπεριλαμβανομένης και της αντρικής σεξουαλικής επιθυμίας/ ανάγκης, η οποία κανονικοποιεί την πορνεία και την σωματεμπορία, μετατοπίζοντας τις κοινωνικές και νομικές ευθύνες από τους άντρες σχετικά με τον αγοραίο έρωτα.

Η Ρίτα Σούπερμαν, Διευθύντρια του Γραφείου της Αστυνομίας για την Καταπολέμηση της Σωματεμπορίας Προσώπων στην Κύπρο έφερε στην επιφάνεια την φοβερή αλήθεια δύο θυμάτων σωματεμπορίας με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση στην Κύπρο, παρουσιάζοντας τις μαρτυρίες τους όπως έχουν δοθεί στην Κυπριακή Αστυνομία. Περιέγραψε την μαρτυρία μίας γυναίκας από το Μαρόκο και μίας άλλης από το Ουζμπεκιστάν. Αποκαλύπτοντας τις μαρτυρίες τους για βάνουση καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους, συμπεριλαμβανομένου τον βιασμό, σωματική και ψυχολογική εκμετάλλευση και τον δεσμό χρέους που έχουν υποστεί, η κ. Σούπερμαν τόνισε την σημασία ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με την πραγματικότητα της κακοποίησης και βίας που αντιμετωπίζουν τα θύματα σωματεμπορίας. Επίσης εξήγησε τις συνηθισμένες τεχνικές εξαπάτησης και απειλής που χρησιμοποιούν οι διακινητές στην αλυσίδα στρατολόγησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης των γυναικών που έχουν διακινηθεί στην Κύπρο, η οποία είναι χώρα προορισμού θυμάτων από την Λατινική Αμερική, Αφρική, Φιλιππίνες, Ρωσία και άλλες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.

Τέλος, η κ. Mine Yucel, Διευθύντρια του Prologue Consulting Ltd παρουσίασε την έρευνα της για την σωματεμπορία γυναικών στην Τουρκοκυπριακή κοινότητα. Στην ομιλία της έδωσε προσοχή στους σημαντικούς παράγοντες όπως την αλληλοσύνδεση της σωματεμπορίας γυναικών με την πορνεία και άλλες μορφές οργανωμένου εγκλήματος. Η κ. Yucel παρουσίασε την κατάσταση του σωματεμπορίου γυναικών στην Τουρκοκυπριακή κοινότητα και εξήγησε την επικρατούσα διαδικασία στην περιοχή, καθώς και τις αντιλήψεις των διακινητών και των ιδιοκτητών νυκτερινών κέντρων και μπιραριών όπου εργάζονται αυτές οι γυναίκες.

Το Συνέδριο έκλεισε με την παρουσίαση του ντοκιμαντέρ με τίτλο "Δεν Πωλείται" που είναι παραγωγή του Ευρωπαϊκού Λόμπυ Γυναικών (ΕΛΓ) και του Συνασπισμού ενάντια στη Σωματεμπορία Γυναικών [Coalition Against Trafficking in Women (CATW)]. Το DVD έχει θέμα την καταπολέμηση της σωματεμπορίας και γυρίστηκε από την Marie Vermeiren. Αυτό το DVD ασχολείται με πέντε επιζήσαντες της

πορνείας, καθώς επίσης με τον Ειδικό Αναφερόμενο των Ηνωμένων Εθνών για το Σωματεμπόριο, με Υπουργούς του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και εκπροσώπους του CATW και EWL. Οι ομιλήτριες συζητούν για την πορνεία ως βία κατά των γυναικών, την σύνδεση μεταξύ πορνείας και σωματεμπορίας, και τα επιχειρήματα ενάντια την αποποινικοποίηση και την νομιμοποίηση της πορνείας, καθώς επίσης και με την ζήτηση σεξουαλικών υπηρεσιών η οποία προωθεί την σωματεμπορία γυναικών.

Για να δείτε το ντοκιμαντέρ παρακαλώ δείτε:
http://www.womenlobby.org/site/video_en.asp.

Συμπεράσματα και Προτάσεις :

Ο σκοπός αυτού του Συνεδρίου ήταν η αντιμετώπιση της σωματεμπορίας γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση με ειδικό προσανατολισμό στην πλευρά του θέματος που αφορά την ζήτηση για σεξουαλικές υπηρεσίες και στην ανισότητα των φύλων. Το Συνέδριο προσέφερε ένα πεδίο προς συζήτηση μεταξύ των μη-κυβερνητικών οργανισμών, της Κυπριακής Κυβέρνησης και άλλων Διεθνών και Ερευνητικών Οργανισμών όπως το Ευρωπαϊκό Λόμπι Γυναικών και του Τμήματος Μελετών Βίας κατά των Παιδιών και Γυναικών του London Metropolitan University.

Είναι φανερό πως χρειάζεται επιπλέον προσπάθεια από μέρους της Κυπριακής Κυβέρνησης, ως προς τον χειρισμό του θέματος της ζήτησης για σεξουαλικές υπηρεσίες ή για το πώς η (αν)ισότητα των φύλων είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την σωματεμπορία γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση. Το Συνέδριο απόδειξε την ανάγκη αναγνώρισης των δύο αυτών παραγόντων ως οι γενεσιουργές αιτίες της σωματεμπορίας γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση στην Κύπρο. Το Ινστιτούτο χαιρετίζει τις πρόσφατες προσπάθειες της Κυπριακής Κυβέρνησης για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας, συμπεριλαμβανομένης και της κατάργησης των «καλλιτεχνικών αδειών», υπενθυμίζει όμως ότι παρά τις νέες εξελίξεις, τα προτεινόμενα μέτρα δεν είναι αρκετά για την πλήρη καταπολέμηση της σωματεμπορίας γυναικών. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με μια πιο συνολική προσπάθεια από όλους τους αρμόδιους φορείς όπως και την υιοθέτηση επιπλέον μέτρων που να λαμβάνουν υπόψη την διάσταση

του φύλου και τον ρόλο της ζήτησης για σεξουαλικές υπηρεσίες σε όλες τις πολιτικές και πρακτικές.

Μελέτες σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες όπως αυτή που παρουσίασε η Δρ. Maddy Coy από το CWASU, έχουν δείξει ότι η ζήτηση για σεξουαλικές υπηρεσίες διαιωνίζει και προωθεί την σωματεμπορία γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση και την πορνεία, αναγνωρίζοντας και τα δύο ως είδη βίας κατά των γυναικών. Η κ. Murthy πολύ σωστά επιχειρηματολόγησε ότι εάν η κυβέρνηση δεν υιοθετήσει μια ολική προσέγγιση στην καταπολέμηση του φαινομένου της σωματεμπορίας συμπεριλαμβανομένης και της αναθεώρησης των πολιτικών μετανάστευσης, την εισδοχή της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές και πρακτικές κατά της σωματεμπορίας, και την ποινικοποίηση της ζήτησης για σεξουαλικές υπηρεσίες, οι προσπάθειες που γίνονται πρόκειται να αποτύχουν στην εκπλήρωση των επιθυμητών αποτελεσμάτων.

Ως αποτέλεσμα του συνεδρίου προκύπτουν οι ακόλουθες προτάσεις:

- Μια πολλαπλή προσπάθεια (από πλευράς της κοινωνίας των πολιτών και του κράτους) είναι απαραίτητη για την ενσωμάτωση της προοπτικής του κοινωνικού φύλου και για την προσφώνηση του ζητήματος της ζήτησης για σεξουαλικές υπηρεσίες μέσα στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Σωματεμπορίας Προσώπων στην Κύπρο και μέσα στο νομοθετικό πλαίσιο. Για να επιτευχθεί αυτό πρέπει να προηγηθεί εκτενής έρευνα και ανάλυση των ιδανικότερων πρακτικών που χρησιμοποιούνται σε άλλες χώρες. Σε σχέση με αυτό το θέμα, το Ινστιτούτο βρίσκεται στις αρχικές διαδικασίες για την διεξαγωγή έρευνας με θέμα την ζήτηση σεξουαλικών υπηρεσιών ως παράγοντα που συμβάλλει στην σωματεμπορία γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση. Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής θα παρουσιαστούν το 2009.
- Συστηματική πληροφόρηση και ενημέρωση σχετικά με το φαινόμενο της σωματεμπορίας γυναικών με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση.
- Συστηματική μελέτη και έρευνα, σχετικά με την ζήτηση για σεξουαλικές υπηρεσίες.
- Συστηματικά εκπαιδευτικά εργαστήρια και σεμινάρια, σε όλους τους σχετικούς φορείς, σε όλα τα θέματα που αφορούν την σωματεμπορία γυναικών, αλλά πιο σημαντικά σχετικά με θέματα κοινωνικού φύλου, έτσι

ώστε οι συμμετέχοντες να κατανοήσουν πώς η ανισότητα των δύο φύλων σχετίζεται με την σωματεμπορία για τον σκοπό της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και επηρεάζει τις γυναίκες άμεσα.

Ευελπιστούμε πως οι προτάσεις και οι συστάσεις που έχουν προηγηθεί θα ληφθούν σοβαρά υπόψη από τις σχετικές/ αρμόδιες αρχές. Επίσης, ελπίζουμε ότι αυτός ο εποικοδομητικός διάλογος μεταξύ τις κοινωνίας των πολιτών και της κυβέρνησης θα συνεχίσει να υφίσταται.

Για να δείτε τα ενημερωτικά φυλλάδια σε σχέση με το Εμπόριο Γυναικών με σκοπό τη Σεξουαλική τους Εκμετάλλευση παρακαλώ δείτε:

<http://www.medinstgenderstudies.org/?p=1174>

Για να δείτε την έκθεση της έρευνας Χαρτιγράφηση της Πραγματικής Κατάστασης της Σωματεμπορίας Γυναικών με σκοπό τη Σεξουαλική τους Εκμετάλλευση στην Κύπρο παρακαλώ δείτε: <http://www.medinstgenderstudies.org/?p=322>

Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φυλου [MIGS]
Λεωφόρος Μακεδονισσας 46
Λευκωσίας 1703, Κύπρος
Τηλι: +357 22 351274 (ext.115) Φαξ: +357 22 353682
Ηλεκ. Ταχυδρομείο: info@medinstgenderstudies.org
Ιστοσελίδα: www.medinstgenderstudies.org